

Aan: Leden Vaste Kamercommissie VWS

Van: Platform Gemeenteraadsleden Digitale Connectiviteit

Datum: 24 januari 2021

Betreft: **Advies Gezondheidsraad “5G en Gezondheid” en behandeling op 1 februari a.s.**

Geachte leden,

Op dinsdag 1 februari houdt u een commissievergadering over Preventie waarbij de reactie van de Staatssecretaris van EZK staat geagendeerd (punt 19) op het uitvoerige advies van de Gezondheidsraad inzake “5G en Gezondheid” van september 2020 dat aan uw Kamer is uitgebracht op uw verzoek.

Zwaar teleurgesteld

Als Platform* van leden van diverse gemeenteraden in Nederland zijn wij zwaar teleurgesteld in de reactie van de Staatssecretaris die ons inziens zowel geen recht doet aan alle adviezen van de Gezondheidsraad zelf als ook aan de informatiebehoefte en zorgen die burgers hebben omtrent de uitrol van 5G in relatie tot de/hun (openbare) gezondheid.

Integraal overnemen

In het belang van het transparant en open komen tot een zo breed mogelijk draagvlak onder de bevolking voor een uitrol van 5G en voor een eventuele uitrol van frequenties die tot op heden nog niet in onze gemeenten worden gebruikt voor digitaal verkeer, verzoeken wij u met klem om deze reactie te bespreken en de Staatssecretaris te verzoeken de adviezen van de Gezondheidsraad (GR) integraal over te nemen.

Wij zijn – vermoedelijk net als u- geen volksvertegenwoordigers die de wijsheid in pacht hebben op dit punt. Maar we kunnen wel lezen. En de Staatssecretaris doet in onze ogen aan ‘cherry-picking’ met het Gezondheidsraad-advies in haar brief van 20 november jl.

Zo worden beide hoofdconclusies van de GR (zie samenvatting) niet geciteerd: ‘De commissie kan nog geen antwoord geven op de vraag of blootstelling aan 5G frequenties daadwerkelijk gezondheidsrisico’s oplevert’ en “Samenhang tussen 5G-frequenties en gezondheidsschade niet aangetoond maar voor een aantal ziekten niet uit te sluiten”. Dat bevreemdt ons omdat juist deze conclusies leiden tot het vierde advies van de GR om het Voorzorgsbeginsel van toepassing te verklaren.

Ook de bestuursrechter in Arnhem leest het advies anders dan de Staatssecretaris: op 18 december 2020. heeft deze rechter een burger ontvankelijk verklaard in een zaak in de gemeente Berkelland tegen de plaatsing van een zendmast en daarbij de conclusies van de Gezondheidsraad als uitgangspunt genomen dat gezondheidsrisico’s niet zijn uit te sluiten en derhalve voorzorg wenselijk is. De bestuursrechter spreekt uit dat “*alle argumenten, onder verwijzing naar wetenschappelijke literatuur, overziend, niet uitgesloten dat ook bij een veldsterkte die lager is dan 1 V/m, en dus ook in het geval van eiseres, sprake is van verhoogde gezondheidsrisico’s.*”

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI%3ANL%3ARBGE%3A2020%3A6699&showbutton=true>

Voorzorgsbeginsel

De staatssecretaris doet het in haar brief voorkomen alsof het ALARA-principe -dat al wordt gehanteerd door de industrie- voldoende uitvoering geeft aan dat advies.

Het vierde advies van de Gezondheidsraad is echter om ook onder de ICNIRP-normen het voorzorgsbeginsel te hanteren in het beleid waarbij de GR verwijst voor de uitleg van dit begrip naar haar eerdere advies uit 2008 “Voorzorg met rede”.

Wij betreuren het dat EZK de gezondheid van burgers hiermee niet de positie geeft die het verdient op basis van het advies dat de GR aan uw Kamer heeft uitgebracht. Als in de brief van de Staatssecretaris het ALARA principe wordt geduid als “onnodig zwaar zendvermogen zoveel mogelijk te vermijden” (blz 3) dan moge duidelijk zijn dat van voorzorg-beleid weinig sprake is. Onnodig zwaar zendvermogen is onnodig en zou vanuit gezondheid-perspectief niet moeten vóórkomen op basis van dit GR-advies.

Hoe een voorzorg-beleid er uit kan zien waarin burgers goed worden geïnformeerd en allerlei maatregelen ter preventie van elektromagnetische straling ook op lokaal niveau in scholen e.d. er uit kan zien: op 1 november 2020 zijn er door een staatscommissie in New Hampshire 15 preventieve voorzorgmaatregelen voorgesteld om een verantwoorde invoering van 5G frequenties en continue en actuele monitoring ook zichtbaar te maken voor burgers. Dat zou ook in Nederland de lokale overheid goede mogelijkheden geven om het gesprek met burgers aan te gaan waar zij nu met lege handen staan.

<http://www.gencourt.state.nh.us/statstudcomm/committees/1474/reports/5G%20final%20report.pdf>

Lege handen

Gemeenten staan op dit moment met lege handen als het gaat om de gesprekken met de telecom-industrie over het plaatsen van antennes in relatie tot gezondheid van hun burgers. Het voorzorgsprincipe -mits ingebed in landelijk beleid- geeft ons in ieder geval enig handvat om lokaal met providers goede cq. betere afspraken te maken in de toekomst.

Mede voor het draagvlak onder de burgers van onze gemeenten is het van evident belang dat de gemeente ook iets te zeggen heeft en dat het gesprek over de bescherming van de (openbare) gezondheid bij de komende uitrol van 5G -als dat ook zichtbaar wordt in straten en op pleinen in onze dorpen/steden- impact kan hebben op besluiten die er lokaal genomen zullen moeten worden als het gaat om gebruik maken van infrastructuur van de gemeente of het beleid van de (preventieve) voorlichting door de GGD bijvoorbeeld.

Advies GR om eerst goed onderzoek te doen naar effecten 26 GhZ

Niet alleen wij maar ook onze burgers kunnen lezen. Zo krijgen we al diverse vragen binnen n.a.v. het advies van de Gezondheidsraad om de uitrol van de 26GhZ frequentie voorlopig stil te leggen omdat er volgens de GR nauwelijks wetenschappelijk onderzoek is gedaan naar de effecten van deze hoogste frequentie die aanmerkelijk hoger is dan bij 3G en 4G.

Ook dat advies negeert de Staatssecretaris onder verwijzing naar onder meer de ICNIRP, een particulier gezelschap van zelfbenoemde experts dat kennelijk meer gewicht in de schaal legt bij het Ministerie dan de Gezondheidsraad die op uw verzoek advies heeft uitgebracht.

De Gezondheidsraad adviseert ook een gericht onderzoeksprogramma op te zetten (blz 16) naar de relatie tussen straling en vormen van kanker en de mogelijk schadelijke invloed op voortplantingsorganen. In de reactie van de Staatssecretaris zien wij niets van deze urgentie terug en wordt dit genegeerd door te verwijzen naar lopend onderzoek dat kennelijk voldoende is voor het Ministerie.

Scenariostudie naar zichtbaar maken van blootstelling aan straling bij burgers

Wij zijn geen reactie tegengekomen op het advies om “scenario-studies uit te voeren om effectief toekomstige blootstelling van individuen als gevolg van draadloze communicatiesystemen (3G, 4G, 5G) zichtbaar te maken.” Juist door deze studies zou het lokale gesprek met burgers en de transparantie bevorderd kunnen worden naar onze stellige verwachting.

Wij verzoeken u ook op dit punt de Staatssecretaris te vragen om het advies van de Gezondheidsraad integraal over te nemen.

Juist in een tijd van de Covid-19 pandemie waarin de adviezen van gezondheids-wetenschappers zo van eminent belang zijn, nemen wij aan dat adviezen van de Gezondheidsraad zwaar wegen zodat burgers kunnen vertrouwen op een landelijke en lokale overheid die hun gezondheid hoog in het vaandel heeft. De reactie van EZK wijst helaas echter volstrekt niet in die richting.

Vanzelfsprekend zijn wij gaarne bereid om nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

namens het Platform van Gemeenteraadsleden,

voorzitter

- Het Platform van Gemeenteraadsleden is in 2020 opgericht en bestaat inmiddels uit ruim 40 leden die elkaar informeren over de uitrol van 5G en de wijze waarop Gemeenteraden de zorgen van burgers op dit gebied (breder) kunnen bespreken en in preventief Gezondheid- en Antenne/zendmast-beleid om kunnen zetten.